

WEB ÜZERİNDEN ERİŞİLEBİLİR KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK ETKİNLİKLERİN SINIF ÖĞRETMENLERİ TARAFINDAN KULLANILMA DURUMU

Kübranur BOZ¹

Özet

Bu çalışmanın amacı web üzerinden erişilebilir kaynaştırma öğrencilerine yönelik etkinliklerin sınıf öğretmenleri tarafından kullanılma durumunun incelenmesidir. Araştırmaya Ankara, Çanakkale, İstanbul, Manisa ve Sinop illerinde ilköğretim okullarında görev yapan 29 kaynaştırma sınıfı öğretmeni katılmıştır. Araştırma verileri öğretmenlerin tümüne anket uygulanarak ve öğretmenlerden 17'si ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak elde edilmiştir. Araştırmanın sonucunda; sunulan etkinliklere 21 öğretmenin erişim gerçekleştirdiği, 8 öğretmenin ise erişim gerçekleştirmediği tespit edilmiştir. Araştırma bulguları kaynaştırma programına yönelik farkındalık sahibi öğretmenlerin internet kullanma sıklıklarının sunulan etkinlikleri kullanım durumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermiştir. Öğretmenlerin görüşlerine göre etkinlikleri kullanma nedenlerini, kaynaştırma eğitiminde kullanabilecekleri başka kaynağa ihtiyaç duymaları ve kaynaştırma eğitimi hakkında yardım alma ve bilgi edinme gereksinimlerinin olması oluşturmakta; etkinlikleri kullanmama nedenlerini ise daha çok bilgisayar ve internet kullanımında yaşadıkları sorunlar oluşturmakta ve bunu web sitesini ve etkinlikleri kullanmak için zamanlarının olmayışı takip etmektedir.

Anahtar kelimeler: bilgisayar kullanımı, internet kullanımı, kaynaştırma eğitimi

THE USE OF ACCESSIBLE ACTIVITIES VIA WEB FOR INCLUSION PUPILS BY PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Abstract

The aim of this study is to examine the use of activities accessed through web by primary school teachers dealing with inclusion pupils. The sampling of this study is 29 primary school teachers who were working at different primary schools in Ankara, Çanakkale, İstanbul, Manisa and Sinop in the academic year of 2010-2011. The data was obtained through a

*Bu çalışma Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yazılan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı, kubranurboz@gmail.com

survey conducted on 29 teachers and semi-structured interviews made with 17 teachers. Research results show that 21 teachers accessed the activities. It was revealed that internet use frequency of teachers who were more aware of inclusion education had a positive effect on their use of activities for inclusion pupils. It was found out that having simple difficulties in using computer and internet and lack of spare time were the reasons for preventing teachers from using these activities; the need for different inclusion education activities and acquiring new information about inclusion education, and the activities that could be applied for inclusion pupils were the reasons for using these activities.

Keywords: computer usage, internet use, inclusion education

Summary

The aim of this study is to examine the usage of activities accessed through web by primary school teachers dealing with inclusion education pupils. In our country, it was revealed that there are no changes in inclusion education programme and that there are limited number of studies about the subject. In addition, the efficacy of the inclusion education programme has not been researched (Sucuoğlu & Kargın, 2006). When the literature is reviewed, it can be seen that there are many studies on the problems of the inclusion education and on teachers' and school administrators' views and attitudes. It was seen that there are a few studies on the solutions of the inclusion education problems. These studies show that primary school teachers need support services which will provide them with necessary knowledge about inclusion education, examples of classroom activities and materials. In this regard, it was shown that there is a deem necessity for these support systems. Also, it can be thought that these common problems of inclusion education can be overcome by a shared platform which can be used by all teachers.

So, in this research, activities accessible via web and information support service which are prepared in order to contribute to necessities of inclusion education programme were put into use for primary school teachers. These activities include the activities of reading, writing and basic mathematic skills are developed through using most generally received effective techniques and methods. In the same time, this web site was created taking the problems of using internet and computer into account. Also, research suggestions for the effective use of the web site by teachers are regarded.

The sampling of this study is 29 primary school teachers who were working at different primary schools in Ankara, Çanakkale, Istanbul, Manisa and Sinop in the academic year of 2010-2011. The data was obtained through a questionnaire conducted on 29 teachers and semi-structured interviews with 17 teachers. Quantitative data were collected via questionnaires and qualitative data were collected via interviews and the open-ended questions in questionnaires.

Results inferred from the research are as follows; research results show that 21 teachers accessed the activities and most of these teachers accessed 1 to 10 activities per person and more than half of them used activities in their classroom. It was found that teachers having career of teaching for 11 to 15 years accessed and reviewed most activities more than the others. It was revealed that state of internet usage frequency shows a positive effect on the use of activities by teachers who are more aware of inclusion education. It was found out that there are some basic difficulties preventing teachers from using computer and internet. For example, lack of spare time was one of these reasons. The necessity for different inclusion education activities and acquiring new information about inclusion education and activities that could be applied for inclusion students were the reasons for teachers using these activities. Most of the teachers using activities reported

that the web site fulfilled many of their needs with relevant contents and many of them commented positively about the samples of this web site.

Effective computer and internet usage training course should be given to inclusion classroom teachers who have difficulties in using computer and internet. Besides, measures should be taken to make teachers who are juniors and have not enough information about inclusion education to be more aware of inclusion education. In addition, they should be provided with the materials of activity and information support system both via the internet and as hard copy. Also, there should be similar research studies that will expand and enrich activities and contents of lessons for different learning styles.

Giriş

Çağımızda eğitim sisteminin dışına bırakılacak hiçbir çocuğun olmayacağı kabul edilmektedir (Battal, 2007). Öğrencilerin topluma tam katılımı kadar eşit katılımı da nitelikli eğitim için gereklidir. Bu nedenle yetersizlikten etkilenen öğrencilerin normal gelişim gösteren akranları ile birlikte eğitim görmesi önemli bir husustur. Özel gereksinimli çocukların eğitimlerini, akranlarının devam ettiği okullarda ve onlarla aynı sınıflarda sürdürmesi kaynaştırma olarak tanımlanmaktadır (Kırcaali-İftar, 1992). Ülkemizde 1986 yılında kaynaştırma uygulamaları başlatılmış ve kaynaştırma eğitimi ile ilgili yasal düzenlemelerde eksiklikler bulunmamakta olduğundan bahsedilmektedir (Güzel-Özmen, 2009).

Günümüze kadar birçok özel gereksinimli öğrencilerin bu uygulamalara dahil edildiği görülmektedir. 2010-2011 öğretim yılı özel eğitim kurum ve öğrenci sayıları tablosuna göre ülkemizde 32,797 ilköğretim okulu, bu okulların içinde toplam 40,810 kaynaştırma sınıfı ve 84,637 kaynaştırma öğrencisi bulunmaktadır (MEB, 2011). Fakat ülkemizde karşımıza çıkan bu tablo kaynaştırma uygulamalarında başarıya ulaşıldığının anlamına gelmemektedir. Yani karar verilen konuların yerine getirilmesinde sınırlılıklar hala sürmektedir. Bu sınırlılıklar nedeniyle öğrenciler müfredattaki amaçları kazanamamaktadır (Diken, 2008; Güzel-Özmen, 2009). Sucuoğlu ve Kargın (2006) ilgili alan yazınlara bakarak kaynaştırma eğitiminin engellerini şu başlıklar altında incelemiştir:

- Olumsuz öğretmen tutumları,
- Uygun personel ve destek servislerinin olmayışı,
- Genel ve özel eğitimin farklı algılanışı,
- Fiziksel çevrenin yetersizliği

Yetersizlikten etkilenen öğrencilerin eğitim ortamlarının bu çocukların ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi de önemli bir husustur (Yaman, 2010). Bu nedenle kaynaştırma ortamının oluşabilmesi için genel eğitim ortamlarında destek özel eğitim hizmetlerinin sağlanması gerekmekte ve bu gereksinim en az kısıtlanmış ortam oluşturularak karşılanabilmektedir (Güzel-Özmen, 2009). “Özel eğitime ihtiyacı olan bireyin; toplumla bütünleşmesini sağlamaya yönelik sosyal, öz bakım, dil ve iletişim alanlarındaki davranışlar ile düzeyine uygun akademik ve mesleki bilgi ve becerileri kazandırmak amacıyla destek eğitim hizmetlerinin de verildiği ve mümkün olduğunca yetersizliği olmayan akranlarıyla bir arada olmasını sağlayan en uygun eğitim ortamı” olarak tanımlanan (MEB, 1997) en az sınırlandırılmış eğitim ortamlarında ise öğretimsel düzenlemeler gerçekleştirilmektedir. Araştırmalar yetersizlikten etkilenen bireylerin öğretimsel düzenlemelerde başarılı olduklarını göstermektedir (Güzel-Özmen, 2009).

Kargın, Acarlar ve Sucuoğlu'nun (2005) geniş kapsamlı araştırmalarına göre öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kaynaştırma konusunda eğitim almadıkları, bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlamadıkları, öğrenciler için mevcut müfredat programını uyguladıkları ve %28'inin okul reberlik servisinden öğretim materyallerinin uyarlanması konusunda yardım aldıkları ve öğretim yöntemleri ve programı çocukların özelliklerine göre uyarlama en çok gereksinim duydukları konular olarak belirlenmiştir.

Benzer şekilde Sanır'ın (2009) ve Kaya'nın (2003) araştırmalarında sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili yeterli bilgi ve donanımına sahip olmadıklarını, eğitimde kullanılacak ve öğrencilerinin başarılarını değerlendirebilecekleri uygun yöntem ve teknikleri kullanma ve araçları hazırlamada yeterli olmadıklarını, BEP hazırlayamadıklarını belirttikleri görülmektedir. Ayrıca bazı araştırmalarda (Önder, 2007; Bilen 2007) özellikle öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi hakkında olumsuz görüşleri ile karşılaşmak mümkündür. Bu alanda yapılan diğer araştırmalara da bakıldığında bilgi, deneyim ve destek hizmet eksikliği, öğretim materyallerindeki yetersizlikler, olumsuz fiziksel koşullar, kalabalık sınıflar karşılaşılan başlıca sıkıntıları oluşturmaktadır.

Bu sıkıntılara rağmen ülkemizde kaynaştırma öğrencileri için yeterli destek hizmet sağlanmamakta (Diken, 2008) ve yapılacak öğretim düzenlemeleri tamamıyla genel eğitim öğretmenlerinin sorumluluğu altına bırakılmaktadır (Güzel-Özmen, 2009). Bu nedenle özel gereksinimli öğrenciyle karşı karşıya kalan sınıf öğretmenin sorunlarla karşılaşması muhtemeldir. Araştırmalarda öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi konusunda bilgi eksikliklerinin olduğu, öğretimsel düzenlemeler konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve öğretimsel düzenlemeler, kaynaştırma eğitimi konusunda kendilerine bilgilendirilme ve destek verilmesini istedikleri (Vural, 2008; Önder, 2007) görülmektedir. Bu nedenle öğretmenlere yönelik kaynaştırma programı ve kaynaştırma ortamlarında yapılacak olan öğretimsel düzenlemeler ile ilgili bilgilendirme desteklerinin sağlanması gerekmektedir. Fakat yapılan araştırmalarda yönetici, öğretmen görüşleri ve tutumlarının belirlendiği, sorunların tespit edildiği ve önerilerin sunulduğu görülmektedir. Ancak sorunların çözümüne yönelik sınırlı sayıda çalışma ile sınıf öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrenciler için yaptıkları öğretimsel uyarlamalar hakkında bilgi edinilebilmiş ve uygulamaya geçilmiştir.

2010 yılında Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan "Neden, Nasıl ve Niçin Kaynaştırma" konulu yönetici, öğretmen ve aile kılavuzu ülkemizde ilgili alanda yapılan son çalışmalardandır. Bu kılavuzda kaynaştırma eğitimi uygulamaları ile ilgili bilgilendirmeler yapılmış, ancak beş adet etkinlik örneğine yer verilmiştir. Aynı şekilde kaynaştırma destek eğitim hizmetleri konusunda yapılan sınırlı sayıda araştırmalardan olan Anadolu Üniversitesi Engelliler Araştırma Enstitüsü tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise sınıf öğretmenlerine kaynaştırma programına yönelik özel eğitim danışmanlığı hizmeti verilmiştir. Özel eğitim danışmanın yönlendirmesi ve resimli fişler aracılığı ile öğrencilerin okuma yazma becerilerinin geliştiği belirlenmiştir (Kırcaali-İftar & Uysal, 1999). Bu şekilde uygun destek hizmetlerinin belirlenmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Ayrıca sorunların çözümüne yönelik olarak gösterilebilecek ve ülke genelinde uygulanabilecek bir modelin oluşturulmasına yardım etmesi düşüncesi ile Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde ülke koşulları ve eğitim sistemi ile uyumlu kaynaştırma modelini pilot uygulamalarla geliştirmek amaçlı Kaynaştırma Modeli Geliştirme Projesi uygulanmıştır. Projede öğretmenlere sınıf içi ve sınıf dışı yardım hizmetleri, sınıf yönetimi ve ailelerle çalışma konularında gerekli destekler sunulmuştur. Proje sonucunda öğretmenler uygulamadan yararlandıklarını belirtmiş, sınıflarındaki öğrencilere yardımcı olabildiklerini görmüşlerdir (Akçamete, Kış & Gürgür, 2009). Bu nedenle kaynaştırmada başarı ilgili araştırmaların sayısının arttırılmasıyla sağlanabilir.

Diken (2008) kaynaştırma sınıflarında yetersizlikten etkilenen öğrencilere ve sınıf öğretmenlerine belli destekler sağlanmasıyla sorunların en büyüğünün kaldırılacağını belirtmektedir. Çünkü kaynaştırma eğitiminin başarılı olması için öğretmenlerin etkili

öğretimi sağlaması gerekmektedir (Önder, 2007). Böylece öğretmen öğrencileri için uygun öğretim yöntemlerini kullanarak hem kendisinin hem de öğrencinin karşılaştığı problemleri ortadan kaldıracabilecektir.

Öğretimsel uyarlamalara ilişkin araştırmaların sonuçları öğretimsel düzenlemelerin öğrenmede ilerlemelere yol açtığını ve zihinsel yetersizliği olan bireylerin uyarlamalardan yararlandığını göstermektedir (Yöner, 2009). Kaynaştırma eğitimlerinin verimli olabilmesi ve karşılaşılan güçlüklerin aşılması için öğretmenlerin destek hizmet ve bilgilendirilme talepleri değerlendirilmelidir.

Son yıllarda sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili bilgi eksikliklerini gidermek amaçlı hizmet içi eğitimler verilmekte olsa da öğretmenlerin destek hizmet alma ihtiyaçları hala bulunmaktadır. Çünkü öğretmenlerin özellikle çeşitli etkinlik ve özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan materyal örneklerine gereksinimleri vardır. Böylece öğretmenlerin farklı yöntem ve teknik kullanımı konusunda yeterli donanıma sahip olmaları için gerekli olan destek eğitim hizmetlerinin önemi bir kez daha karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda kaynaştırma programlarındaki destek hizmetlerinin en verimli, hızlı, ihtiyacına uygun ve tüm öğretmenlere ulaşacak şekilde sunulması için çalışmalar yapılmalıdır. Ancak sınırlı zaman, sınırlı konu, sınırlı uzman yardımı gibi olumsuzluklarla karşılaşmaktadır.

Bilgi çağı olarak adlandırılan 21. yüzyılda bilginin kapsamı, bilgiye erişim şekli ve hızının değişmesiyle bilgiye erişimde yeni kanallar ortaya çıkmaktadır (Seferoğlu, 2009). Bu nedenle günümüzde bilgi aktarımında bilgisayar ve bilgiye hızlı, ucuz, kolay ve güvenli ulaşmanın en etkin ve geçerli yolu olarak düşünülen internet (Tavşancıl & Keser 2002) teknolojilerinin eğitimde kullanılması kaçınılmazdır. Öğretmenler için internet; sınıf içi uygulamalara, mesleki gelişim konusunda projeler, ders planları, öğretim materyalleri gibi birçok etkinliklere ulaşmada kaynak olmaktadır (Akkoyunlu, 2002). Aynı zamanda internet; öğretmenlerin mesleki gelişimi için konu alanı uzmanlarına ulaşarak eğitimle ilgili bilgi alışverişinde, e-posta ve tartışma listelerini kullanarak farklı bölge, okullardaki eğitimle ilgili sorunlarını tartışmada, öğretim materyallerini inceleyip kullanmada, sınıf içi etkinlikler hakkında fikir üretmede, öğretim stratejileri, yöntem ve planlarını içeren veritabanlarına ulaşmada kullanılabilir (Yalın, 2000). Bu noktada düşünülmesi gereken önemli bir konu da bu kaynakların nasıl etkili kullanılacağıdır. Bu nedenle hazırlanacak ortam ve kullanılacak materyalin dikkatlice planlanması gerekir. Bu durum ise eğitimin fiziksel ortamı, programları ve öğretmen eğitimine yeni boyutlar getirmekte ve eğitim dünyasında değişiklikleri zorunlu kılmaktadır (Varış, 2008).

Çağımızdaki yenilikler paralelinde ülkemizde öğretmenlerin bilgisayar ve interneti etkin olarak kullanmalarını sağlamak için çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. Bilişim teknolojilerinin eğitim öğretim ortamına entegre edilmesi amaçlı MEB Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığı Projelerinden olan İntel Gelecek İçin Eğitim Projesi kapsamında 2007 yılı verilerine göre 89,439 öğretmen, Uzaktan Hizmet İçi Eğitim yoluyla Bilgisayar Eğitimi Projesi kapsamında ise 22,194 öğretmen eğitimi gerçekleştirilmiştir. Ek olarak hizmet içi eğitimler ile öğretmenlere bilgisayarlı teknoloji eğitimleri verilmekte (MEB, 2009) ve bilişim teknolojileri formatör öğretmenleri ile öğretmenlerin bilgi teknolojileri eğitimi ihtiyacına yönelik olarak çeşitli kurs veya seminerler düzenleme imkanı da sunulmaktadır.

Ayrıca dünyanın birçok yerinde eğitim alanında birçok web sayfasının bulunduğu ve öğretmen ve öğrencilerin hizmetinde olduğu görülmektedir (Sabancı, 2005). Örneğin: <http://www.fcrr.org/assessment/ET/index.html> web adresi ile Florida Center for Reading Research öğretmenlere çeşitli bilgi ve etkinlik kaynakları sunmakta, <http://disleksi.blogspot.com> web bloğu ise ailelerle disleksi ve özel öğrenme güçlüğü konusunda bilgi paylaşmak amacı ile oluşturulmuş olup, öğretmenlerin de yararlanabileceği bilgileri içermektedir. Benzer şekilde Westling, Herzog, Cooper-Duffy, Prohn ve Ray'ın (2006) özel eğitimde öğretmenlere destek amaçlı geliştirdikleri modelde öğretmenlere elektronik ağ ve iletişim, bilgi ve materyal araştırmaları ve seminer desteği ile danışmanlık hizmetleri verilmiş, hangi hizmetlerin ne derecede kullanıldığı tespit edilmiştir. Proje sonunda öğretmenler sunulan destek programından yararlandıklarını ifade etmişlerdir.

Ancak internetin eğitim ortamında kullanılmasında öğretmenlerin bazı sıkıntılarla karşılaştıkları yapılan araştırmalarda (Açıkyıldız & Karaman, 2006; Karal & Şimşek, 2006; Akkoyunlu, 2002) karşımıza çıkmaktadır. Türkçe materyal bulmakta zorlanma, materyal hazırlama sürecinde internetten elde ettiği verileri kullanamama, ders içeriklerine uygun, yeterli eğitim materyali bulamama ve aramanın uzun zaman alması bu sıkıntıları oluşturmaktadır. Ayrıca araştırma sonuçları öğretmenlerin sınıf ortamında kullanmak üzere daha çok düzenleme ihtiyacı gerektirmeyen materyalleri tercih ettiklerini göstermektedir. Bu nedenle internetin eğitim ortamlarında öğretmenler tarafından kaynak ve materyal olarak etkin şekilde kullanılabilmesi için web tabanlı eğitim siteleri ve portalların oluşturulması Karal & Şimşek, 2006), içeriklerinin gözden geçirilmesi ve yaygınlaştırılması önerilmektedir (Akkoyunlu, 2002).

Belirtilen çalışmalar ışığında insan gücü ve bilgi yardımının internet aracılığıyla sağlandığı günümüzde kaynaştırma sınıfı öğretmenleri için sınıf içi destek hizmetlerinin özellikle düzenleme ihtiyacı gerektirmeyen eğitim materyallerinin web ortamından sağlanması mevcut ihtiyaçlara yönelik olmaktadır. Sınıf içi destek hizmetine sunulabilecek bir web sitesinin öğretmenler tarafından etkin şekilde kullanılabilmesi için alanyazında yer alan öğretmenlerin yaşadığı sorunlar ve araştırma önerileri dikkate alınmalıdır. Bu şekilde kaynaştırma sınıflarındaki ortak sorunların tüm öğretmenlerin kullanabileceği ortak bir platformdan giderilmeye çalışılması düşünülebilir. Bu nedenle araştırmada yukarıda özetlenen kaynaştırma eğitimi gereksinimlerinin karşılanmasına katkı sağlaması amacıyla hazırlanan web üzerinden etkinlik ve bilgilendirme desteği sınıf öğretmenlerinin kullanımına sunulmuştur.

Yapılan araştırmalarda (Lewis & Doorlag, 2006; Sucuoğlu & Kargın, 2006) yetersizlikten etkilenen öğrencilerin dağılımına bakıldığında, hafif düzeyde zihinsel yetersizlik, öğrenme yetersizliği ve dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu tanısı almış öğrencilerin dünyadaki okul çağı nüfusları dikkat çekici olduğu görülmektedir. Belirtilen öğrencilerin ortak özellikleri de okuma, yazma ve temel matematik becerilerindeki yetersizliklerdir. Bu kapsamda araştırma, bu öğrencilere yönelik belirtilen beceriler ile ilgili oluşturulan web üzerinden erişilebilir 87 adet etkinlik, kaynaştırma programı ve yapılacak öğretimsel düzenlemeler hakkında bilgilendirme desteği ve araştırmacı tarafından işbirliği yapılabilen Ankara, Çanakkale, İstanbul, Manisa ve Sinop illerinin il merkezi, ilçe ve taşra olmak üzere ilköğretim okullarında görev yapan 29 kaynaştırma sınıfı öğretmeninden elde edilen veriler ile sınırlıdır.

Amaç

Bu çalışmanın amacı web üzerinden erişilebilir kaynaştırma öğrencilerine yönelik etkinliklerin sınıf öğretmenleri tarafından kullanılma durumunun incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Öğretmenlerin web üzerinden sunulan etkinlikleri kullanma durumları nedir?
2. Öğretmenlerin web üzerinden erişilebilir etkinlikleri kullanma durumları öğretmen özelliklerine göre farklılaşmakta mıdır?
 - a. Öğretmenlerin etkinlikleri kullanım durumları kıdemlerine göre nasıl dağılmaktadır?
 - b. Öğretmenlerin etkinlikleri kullanım durumları mezun oldukları fakülteye göre nasıl dağılmaktadır?
 - c. Öğretmenlerin etkinlikleri kullanım durumları bilgisayar eğitimi alma durumlarına göre nasıl dağılmaktadır?
 - d. Öğretmenlerin etkinlikleri kullanım durumları internet kullanım sıklıklarına göre nasıl dağılmaktadır?
 - e. Öğretmenlerin etkinlikleri kullanım durumları kaynaştırma programına yönelik eğitim alma durumlarına göre nasıl dağılmaktadır?
 - f. Öğretmenlerin etkinlikleri kullanım durumları kaynaştırma programına yönelik destek hizmeti alma durumlarına göre nasıl dağılmaktadır?
3. Öğretmenlerin web üzerinden erişilebilir etkinlikleri kullanma/kullanmama nedenleri nelerdir?
4. Öğretmenlerin web üzerinden erişilebilir etkinliklere ve bilgilendirme desteğine ilişkin görüşleri nelerdir?
 - a. Öğretmenlerin bu web sitesindeki etkinliklere ve bilgilendirme desteğine ilişkin görüşleri nelerdir?
 - b. Öğretmenlerin genel olarak web sitesindeki etkinliklere ve bilgilendirme desteğine ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmada “durum çalışması” modeli kullanılmıştır. Bu amaçla nitel ve nicel veri toplama tekniklerinden yararlanılmıştır. Nitel veriler görüşmelerden ve anketlerdeki açık uçlu sorulardan, nicel veriler ise anketlerden elde edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmaya 38 katılımcı ile başlanmıştır. Dokuz katılımcı zamanlarının yetersiz olduğunu ifade ederek araştırma kapsamından ayrılmıştır. Araştırma 2010-2011 eğitim öğretim yılı güz döneminde Ankara, Çanakkale, İstanbul, Manisa ve Sinop illerinin il merkezi, ilçe ve taşra olmak üzere ilköğretim okullarında görev yapan 29 kaynaştırma sınıfı öğretmeni ile sonlandırılmıştır. Araştırmada anketlere 29 öğretmen katılmış ve bu öğretmenlerden 17’si ile görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmelerde ve anket uygulamalarında farklı veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmacının görev yaptığı ildeki öğretmenler ile yüz yüze görüşmeler, diğer ildeki öğretmenler ile telefonla veya internet üzerinden görüşmeler gerçekleştirilmiş ve anketler uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 19'u bayan, 10'u ise erkektir. Öğretmenlerin yaş ortalaması 36,6'dır. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu lisans mezunu ve eğitim fakültesi mezunudur. Öğretmenlerin mesleki hizmet süresine göre dağılımına bakıldığında %51,8'i 11-15 yıl görev süresine sahiptir. Öğretmenlerin çoğunluğunu 2. sınıf öğretmenleri oluşturmakta ve bunu sırasıyla 4. sınıf ve 3. sınıf öğretmenleri takip etmektedir.

Veri Toplama Araçları

Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu öğretmenlerin hazırlanan web üzerinden erişilebilir materyali kullanma/kullanmama durumları, sebepleri ve bu etkinliklere yönelik bireysel görüş ve düşüncelerini belirlemeye çalışan soruları içermektedir. Görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanıp uzman görüşü alınmak üzere Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi öğretim üyelerine sunulmuştur. Gelen geribildirimlere göre görüşme formu yeniden yapılandırılmıştır. Daha sonra bir sınıf öğretmenine sorular gösterilerek anlaşılmayan noktalar olup olmadığı belirlenmiştir. Öğretmen görüşlerinin ardından görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Anket

İki bölümden oluşan anketin birinci bölümü öğretmenlerle ilgili genel bilgileri içermektedir. Bu bölümde öğretmenlere cinsiyet, yaş, mezun oldukları okul türü, kıdem, bilgisayar kullanımı ve kaynaştırma eğitimi ile ilgili eğitim alma durumları sorulmuştur. İkinci bölümde ise öğretmenlerin internet kullanma durumları, sınıflarındaki kaynaştırma eğitimi, web sitesini ve web sitesinde yer alan etkinlikleri kullanma durumlarının belirlenmesine yönelik sorulardan oluşmaktadır. Ayrıca ikinci bölümdeki II. madde ve III. maddede yer alan sorular 1'er adet açık uçlu soru olarak hazırlanmıştır. Anket geliştirilirken konu alanı uzmanlarına danışılmış ve hazırlandıktan sonra beş öğretmene uygulanarak elde edilen sonuçlar doğrultusunda son şekli verilmiştir.

Web Temelli Destek Materyali

Yapılan alan yazın taraması sonucunda çekirdek alan programları olan okuma, yazma ve matematik becerilerini destekleyerek kazandırmayı amaçlayan, etkililiği ortaya konulan ve kullanılması tavsiye edilen strateji ve tekniklerden yararlanılıp uzman görüşlerine başvurularak etkinlikler oluşturulmuştur. Oluşturulan 87 adet etkinlik web üzerinden erişilebilir etkinlikler olarak sınıf öğretmenlerinin kullanımına sunulmuştur. Ayrıca hazırlanan web temelli destek materyalinde kaynaştırma sınıfı öğretmenleri için kaynaştırma eğitimi ile ilgili temel bilgiler de yer almaktadır. Öğretmenlerin uygulamaya giriş yapabilmeleri ise kendilerine verilen kullanıcı adı ve şifre ile sağlanmıştır. Siteye giriş yaptıktan sonra bilgilendirme ve etkinlikler ekranıyla karşılaşan öğretmen istediği etkinliği veya bilgilendirmeyi seçtikten sonra web tarayıcısında açıp ardından bilgisayara kaydetmiş veya doğrudan bilgisayara kaydedebilmiştir. Ayrıca istediği etkinliğe ulaşan öğretmen nasıl uygulaması gerektiği bilgisini erişim gerçekleştirdiği etkinliğin ilk sayfasından edinmiştir.

ASP (ActiveServerPages) teknolojisi ile öğretmenlerin sunulan etkinliklere gerçekleştirdikleri erişim bilgilerinden uygulamayı kullandıkları sürece online olma süreleri ve

erişim gerçekleştirdikleri etkinlikler veri tabanına kaydedilmiştir. Bu sayede, araştırmacı her öğretmenin gerçekte uygulamadan ne derecede faydalandığını izleyebilmiştir.

Uygulama Süreci

Uygulama iki aylık süreç içerisinde gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya başlamadan önce öğretmenler araştırmacı tarafından uygulamaya nasıl erişecekleri ve nasıl kullanabilecekleri konusunda bilgilendirilmiştir. Uygulama sürecinde araştırmaya katılan öğretmenlerden web sitesinde yer alan etkinlik ve bilgilendirmeleri incelemeleri ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun olan etkinlikleri kullanmaları istenmiştir. Bu süreç içerisinde araştırmacı öğretmenlerle iletişim halinde olmuş ve öğretmenlerin uygulamaya yönelik soruları ile ilgilenmiştir.

Uygulama sonrasında öğretmenlere geliştirilen anket uygulanarak öğretmenlerin özellikleri ve sunulan etkinlikleri kullanma durumları belirlenmiştir. Ayrıca anket uygulanan öğretmenlerin 17'si ile web üzerinden sunulan etkinliklere ilişkin düşüncelerini belirlemek amaçlı görüşmeler yapılmıştır. Böylece öğretmenlerin uygulamaya yönelik görüşleri ayrıntılıca tespit edilmiştir.

Bulgular

Öğretmenlerin Web Üzerinden Sunulan Etkinlikleri Kullanma Durumları İle İlgili Araştırma Sorusuna Ait Bulgular

Öğretmenlerin sunulan etkinliklere gerçekleştirdikleri erişim bilgileri incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerden 8'inin sunulan etkinliklere erişim gerçekleştirmedikleri, 21'inin ise toplamda 87 adet matematik etkinliği ve 67 adet Türkçe etkinliğine erişim gerçekleştirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin erişim gerçekleştirdikleri toplam etkinlik sayılarının sıklık tablosu ve etkinlikleri kullanma durumları ile bilgiler aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Erişim Gerçekleştirdikleri Toplam Etkinlik Sayılarının Sıklık Tablosu

Etkinlik Sayısı	f	%
1-10	17	80,9
11-20	3	14,3
21-30	-	-
31-40	-	-
41-50	-	-
51-60	-	-
61 ve üzeri	1	4,8
Toplam	21	100

Araştırmada kullanıcılar tarafından web üzerinden en fazla toplamda 61 adet etkinliğe ve en az ise toplamda 1 adet etkinliğe erişim gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Erişim Gerçekleştirdikleri Etkinlikleri Kullanma Durumları

Öğretmen görüşleri	f	%
İndirdiğim etkinliklerin hepsini kullandım	3	14,3
İndirdiğim etkinliklerin bazılarını kullandım	16	76,2
İndirdiğim etkinlikleri sadece inceledim	2	9,5
Toplam	21	100

Web üzerinden eriştikleri etkinliklerin hepsini incelediğini ve kullandığını ifade eden öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin ders planına göre kaynaştırma öğrencilerine uygun etkinlikleri belirleyip kullandıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Web üzerinden eriştikleri etkinliklerin bazılarını kullanan öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin etkinlikleri incelemek için vakit ayırmakta zorlandıkları ve sınıflarının kalabalık olmasının uygulama için etkinlikleri sınıfta kullanabilmelerini olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumu öğretmen43 şöyle ifade etmiştir; *“Az kullandım, vakit ayırmakta zorluk çektim çünkü”*. Diğer bir sınıf öğretmeni olan öğretmen35 ise şöyle ifade etmiştir; *“...Kaynaştırma öğrencim ile derste ilgilenmek çok zaman alıyor. Çünkü hem zaman kaybına neden oluyorlar hem de diğer öğrencilerle yeterince ilgilenemiyorum”*. Benzer şekilde öğretmen67 ise yapılan görüşmede etkinlikleri sadece incelediğini ancak siteye erişim gerçekleştirmediği için diğer öğretmen arkadaşı ile beraber incelediklerini ifade etmiştir.

Web Üzerinden Erişilebilir Etkinliklerin Kullanım Durumlarının Öğretmen Özelliklerine Göre Dağılımı İle İlgili Araştırma Sorusuna Ait Bulgular

Öğretmenlerin etkinliklere erişim gerçekleştirme durumlarının kıdemlerine göre dağılımı Tablo 3’de verilmektedir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Etkinliklere Erişim Gerçekleştirme Durumları

Kıdem	Etkinliklere erişim gerçekleştiren		İncelenen etkinlik ortalaması	Etkinliklere erişim gerçekleştirilmeyen		Toplam
	f	%		f	%	
0-5 yıl	3	60	3	2	40	5
6-10 yıl	3	75	9,6	1	25	4
11-15 yıl	12	80	10,4	3	20	15
16-20 yıl	1	50	2	1	50	2
21 yıl ve üzeri	2	66	9	1	34	3
Toplam	21	72,4	8,2	8	27,6	29

Tablo incelendiğinde, kıdemi 11-15 yıl arasında olan öğretmenlerin inceledikleri toplam etkinlik oranının diğer kıdem gruplarına göre en yüksek ve ardından incelenen toplam etkinlik oranının sırası ile kıdemi 6-10 yıl arasında ve kıdemi 21 yıl ve üzerinde olan öğretmenlerde daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre etkinliklere erişim gerçekleştirilmeyen öğretmenlerin çoğunluğunu kıdemleri düşük olan öğretmenlerin oluşturduğu görülmektedir. Bu öğretmenlerden öğretmen28 *“ilk defa kaynaştırma öğrencisinin olduğunu, araştırmalar yaptığını”* ifade etmiştir.

Öğretmenlerin mezun olunan fakülteye göre etkinlikleri kullanma durumları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Mezun Olunan Fakülteye Göre Etkinlikleri Kullanma Durumları

	Etkinliklere erişim gerçekleştiren	İncelenen etkinlik ortalaması	Etkinliklere erişim gerçekleştirmeyen	
Mezuniyet	f	f	f	Toplam
Eğitim	19	8,7	8	27
Diğer	2	3,5	-	2
Toplam	21	8,2	8	29

Tablo 4 incelendiğinde eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerin %70,3’ünün ve diğer fakülte mezunu öğretmenlerin tamamının etkilere erişim gerçekleştirdikleri görülmektedir

Öğretmenlerin etkinlikleri kullanım durumlarının bilgisayar eğitimi alma durumlarına göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Bilgisayar Eğitimi Alma Durumlarına Göre Etkinlikleri Kullanma Durumları

	Etkinliklere erişim gerçekleştiren		İncelenen etkinlik ortalaması	Etkinliklere erişim gerçekleştirmeyen		
Eğitim	f	%	f	f	%	Toplam
Evet	18	72	8,6	7	28	25
Hayır	3	75	6,3	1	25	4
Toplam	21	72,4	8,2	8	27,6	29

Tablo 5 incelendiğinde bilgisayar eğitimi aldığını belirten 25 öğretmenden 18’inin sunulan etkinliklere erişim gerçekleştirdiği, herhangi bir bilgisayar eğitimi almadığını bildiren öğretmenlerden yalnızca bir tanesinin ise sunulan etkinliklere erişim gerçekleştirmediği görülmektedir. Bu sonuçlara göre bilgisayar eğitimi alan ve herhangi bir bilgisayar eğitimi almayan öğretmenlerin sunulan etkinliklere erişim gerçekleştirme oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Ancak Tablo 5’e göre bilgisayar eğitimi alan öğretmen grubunda incelenen toplam etkinlik oranının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin etkinlikleri kullanım durumlarının internet kullanma sıklıklarına göre dağılımıyla ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre İnternet Kullanma Sıklıkları

Kıdem	Günde bir		Günde birkaç		Haftada bir		Haftada birkaç		Ayda bir		Ayda birkaç		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
0-5 yıl	1	20	4	80	-	-	-	-	-	-	-	-	5
6-10 yıl	2	50	1	25	1	25	-	-	-	-	-	-	4
11-15 yıl	3	20	7	46,7	1	6,6	4	26,7	-	-	-	-	15
16-20 yıl	1	50	-	-	-	-	-	-	-	-	1	50	2
21 yıl ve üzeri	-	-	-	-	-	-	2	66,7	1	33,3	-	-	3
Toplam	7	24,1	12	41,3	2	6,8	6	20,6	1	3,4	1	3,4	29

Tablo 6 incelendiğinde günde en az bir defa internet kullanan 19 kişi bulunmaktadır. Mesleki kıdemi 15 yıl ve altında olan öğretmenlerin haftada en az bir defa internet kullandığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre mesleki kıdemi 15 yıl ve altında olan öğretmenlerin diğer kıdem gruplarına göre internet kullanma sıklıklarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 7’de öğretmenlerin etkinlikleri kullanım durumlarının internet kullanma sıklıklarına göre dağılımıyla ilgili bulgular verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin İnternet Kullanma Sıklıklarına Göre Etkinlikleri Kullanma Durumları

İnternet kullanma sıklığı	Etkinliklere erişim gerçekleştiren		İncelenen etkinlik ortalaması	Etkinliklere erişim gerçekleştirmeyen		Toplam
	f	%		f	%	
Günde bir	4	57,1	3,7	3	42,9	7
Günde birkaç	10	83,3	13,1	2	16,7	12
Haftada bir	1	50	11	1	50	2
Haftada birkaç	5	83,3	5	1	16,7	6
Ayda bir	-	-	-	1	100	1
Ayda birkaç	1	100	2	-	-	1
Toplam	21	72,4	8,2	8	27,6	29

Tablo 7 incelendiğinde günde en az bir kez internet kullanan 19 öğretmenden 14’ünün sunulan etkinliklere erişim gerçekleştirdiği söylenebilir. Tablo incelendiğinde ayda bir kez internet kullanan öğretmenlerin ardından incelenen toplam etkinlik oranının sırası ile ayda birkaç kez ve günde bir kez internet kullanan öğretmenlerde daha düşük olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin kaynaştırma programına yönelik eğitim alma durumlarına göre dağılımı Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8. Öğretmenlerin Kaynaştırma Programına Yönelik Eğitim Alma Durumlarına Göre Etkinlikleri Kullanma Durumları

	Etkinliklere erişim gerçekleştiren		İncelenen etkinlik ortalaması	Etkinliklere erişim gerçekleştirmeyen		Toplam
	f	%		f	%	
Eğitim						
Evet	8	80	11,8	2	20	10
Hayır	13	68,4	6	6	31,6	19
Toplam	21	72,4	8,2	8	27,6	29

Tablo 8'e göre etkinliklere erişim gerçekleştirenlerin % 80'inin kaynaştırma eğitimi aldığı ve etkinliklere erişim gerçekleştirilmeyenlerin ise %68,4'ünün kaynaştırma eğitimi aldığı görülmektedir. Bu sonuçlara göre kaynaştırma programına yönelik eğitim alan öğretmenlerin etkinliklere erişim gerçekleştirme oranı ve inceledikleri toplam etkinlik oranının kaynaştırma programına yönelik eğitim almayan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin etkinlikleri kullanımının kaynaştırma programına yönelik destek hizmeti alma durumlarına göre dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Etkinlikleri Kullanımının Kaynaştırma Programına Yönelik Destek Hizmeti Alma Durumlarına Göre Dağılımı

	Etkinliklere erişim gerçekleştiren		İncelenen etkinlik ortalaması	Etkinliklere erişim gerçekleştirmeyen		Toplam
	f	%		f	%	
Destek hizmeti						
Evet	6	85,8	19,3	1	14,2	7
Hayır	15	68,1	3,8	7	21,9	22
Toplam	21	72,4	8,2	8	27,6	29

Tablo incelendiğinde kaynaştırma programına yönelik destek hizmeti alan 7 öğretmenden 1'inin, kaynaştırma programına yönelik destek hizmeti almayan 22 öğretmenden 7'sinin etkinliklere web üzerinden erişim gerçekleştirmediği görülmektedir. Tablo 9'a göre kaynaştırma programına yönelik destek hizmeti alan öğretmenlerin ortalama 19,3 adet, kaynaştırma programına yönelik herhangi bir destek hizmeti almayan öğretmenlerin ise ortalama 3,8 adet etkinliğe erişim gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre kaynaştırma programına yönelik destek hizmeti alan öğretmenlerin etkinliklere erişim gerçekleştirme oranı ve inceledikleri toplam etkinlik oranının kaynaştırma programına yönelik destek hizmeti almayan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin Web Üzerinden Erişilebilir Etkinlikleri Kullanma/Kullanmama Nedenleri İle İlgili Araştırma Sorusuna Ait Bulgular

Tablo 10'da öğretmenlerin etkinlikleri kullanım amaçları verilmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Etkinlikleri Kullanım Amaçları

Öğretmen görüşleri	f
Kaynaştırma eğitiminde kullanabileceğim başka kaynağım olmadığı için	3
Kaynaştırma eğitimi hakkında yardım almak ve bilgi edinmek için	3
Kaynaştırma öğrencilerim için	2
Farklı kaynak edinmek için	2
Mesleki açıdan kendimi geliştirmek için	1

Öğretmenlerin etkinlikleri kullanma nedenlerinin başında kaynaştırma eğitimi ile ilgili kaynak, yardım ve bilgi ihtiyaçlarının geldiği belirlenmiştir. Görüş bildiren öğretmenlerden öğretmen27 farklı kaynak kullanmak için web sitesindeki etkinlikleri kullandığını şöyle ifade etmiştir: “... Çünkü RAM'dan ve özel eğitim merkezlerinden gönderilen veya elinizde mevcut olan kaynaklar, çalışma kağıtları yeterli olmayabiliyor. Kaynaştırma öğrencisi için değişik tarzlarda çalışma kağıtlarının olması daha iyi.”

Tablo 11’ de öğretmenlerin etkinlikleri kullanmama gerekçeleri verilmiştir.

Tablo 11. Öğretmenlerin Etkinlikleri Kullanmama Gerekçeleri

Öğretmen görüşleri	f
Sisteme giriş yapamadım	2
Zamanım yetersizdi	2
Kaynaştırma öğrencim iyi	2
Arkadaşım ile inceledim	2
Etkinlikleri indirmedim	1

Öğretmenlerin etkinlikleri kullanmama nedenleri daha çok bilgisayar ve internet kullanımında yaşanan sorunlar olup bunu öğretmenlerin web sitesini ve etkinlikleri kullanmak için zamanlarının olmayışı takip etmektedir. Kaynaştırma öğrencilerinin iyi olduğu için web sitesindeki etkinlikleri sınıfında kullanmadığını ifade eden öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin sadece etkinlikleri inceledikleri görülmektedir. Ayrıca etkinlikleri kullanmadığını ifade eden öğretmenlerden ikisinin görüşleri incelendiğinde, öğretmenler siteyi kullanan arkadaşları ile beraber incelemede bulduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin web üzerinden erişilebilir etkinliklere ve bilgilendirme desteğine ilişkin görüşleri ile ilgili araştırma sorusuna ait bulgular

Tablo 12’de öğretmenlerin hazırlanan web sitesine yönelik görüşleri verilmiştir.

Tablo 12. Hazırlanan Web Sitesine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Öğretmen görüşleri	f
Kapsam ve içerik açısından yeterli	7
Kaynaştırma eğitimi hakkındaki bilgilendirmeler yararlı	2
Farklı ekinlik türleri eklenebilir	2
Ekinlik konuları genişletilebilir	2
Etkinlikleri uygulamak çok zaman gerektiriyor	1
Çalışma kağıtlarının görsel olması avantaj	1
Derse hazırlık konusunda zaman kazandırıcı	1

Tablo 12'ye göre öğretmenlerin web sitesindeki etkinliklere ve bilgilendirme desteğine ilişkin olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Olumlu görüş bildiren öğretmenlerin bazılarının ifadeleri ise şu şekildedir:

“Kaynaştırma öğrencim için çok faydalı oldu. Özellikle harflerin kavranmasında ve matematik konularında yararlandım. Ayrıca 1. Sınıf okuttuğum için diğer kaynaştırma olmayan öğrencilerimde de faydalandım.” (ogretmen27)

“Web sitesi güzel hazırlanmış. Etkinlikler basit şekilde ifade edilmiş. Kaynaştırma eğitimi ile ilgili de detaylı bilgi verilmiş sitede. Hem bilgi edinebiliyorum hem de etkinlikleri sınıfımda uygulayabiliyorum”. (ogretmen39)

“Site daha önce karşılaştığım şekilde. Farklılık yok. Eğlenceli, eğitsel oyunlar yayınlaştırabilir. Daha iyi olur. (ogretmen58)

“Güzel bir site. Kaynaştırma öğrencileri için ölçme ve değerlendirme etkinliklerine de yer verilebilir. (ogretmen67)

Bu web sitesindeki etkinlikleri uygulamanın çok zaman gerektirdiğini öğretmen43 şu şekilde ifade etmiştir: *“Öğrencime vakit ayırmakta zorluk çekiyorum. Başka öğretmen desteği mi olur, branş öğretmeni mi olur. Hak ettiği ilgiyi gösteremiyorum zaten. Sitede yer alan etkinlikleri uygulamak içinse de vakit ayıramıyorum, çok zaman gerektiriyor.”*

Öğretmenlerin genel olarak web üzerinden erişilebilir etkinliklere ve bilgilendirme desteğine ilişkin görüşleri ile ilgili araştırma sorusuna ait bulgular

Görüşme yapılan öğretmenlerin 14'ü kaynaştırma eğitimi ile ilgili içerik sağlayan web sitelerine ihtiyaç olduğunu, 3'ü ise kaynaştırma eğitimi ile ilgili içerik sağlayan web sitelerine ihtiyaç olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, kaynaştırma eğitimi ile ilgili öğretmenlerin 7'sinin kaynaklarının yeterli olmadığı ve 3'ünün ise yeterli bilgiye sahip olmadıklarını ifade ettikleri görülmektedir.

Kaynaştırma eğitimi ile ilgili içerik sağlayan web sitelerine ihtiyaç olmadığını belirten öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, öğretmenler için kaynaştırma eğitimi ile ilgili etkinlik ve bilgilendirme desteğinin gerekli olduğunu ancak bu desteğin basılı materyal şeklinde olmasını ifade ettikleri görülmektedir. Bu konu ile ilgili olarak öğretmenlerden öğretmen58 *“Öğretmenlere hazır basılı kaynak verilmeli. Özellikle okuma-yazma öğretimi ile kaynak,*

materyal desteği olabilir. Elde karton hazırlamak zor, hazırlanması zaman alıcı. Öğretmenlere bunlar hazırlanmış olarak verilmeli. İnternette indirip öğretmenin hazırlaması bu yoğunluk içerisinde çok zahmetli.”, öğretmen80 ise “Öğretmenler bilgilendirilirse iyi olur. Aldığımız eğitim az. Sınıf sayılarının az olması lazım. Bu nedenle bu destekler webden ziyade kitapçık şeklinde verilirse daha iyi olur. Biraz tembellik oluyor ama.” şeklinde görüş bildirerek gerekli desteğin basılı materyaller ile yapılmasını vurgulamışlardır. Ayrıca öğretmen37 “sınıfında internet olmadığı için internette yeterince faydalanamadığını” ifade etmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonucunda etkinliklere 29 öğretmenden 21 öğretmenin erişim gerçekleştirdiği, 8 öğretmenin ise hiç erişim gerçekleştirmediği görülmektedir. Etkinliklere erişim gerçekleştiren öğretmenlerin %80,9’unun erişim gerçekleştirdikleri toplam etkinlik sayısının 1-10 adet arasında olduğu tespit edilmiştir. Etkinliklere erişim gerçekleştiren öğretmenlerin yarısından fazlası erişim gerçekleştirdikleri etkinliklerin bazılarını kullandıklarını belirtmişlerdir.

Sunulan etkinliklere erişim gerçekleştirilmeyen öğretmenlerin çoğunluğunu kıdemleri düşük olan öğretmenlerin oluşturması ve incelenen etkinlik ortalamasının yüksek kıdemli öğretmenlerde daha yüksek olması, yüksek kıdemli öğretmenlerin kıdemleri düşük olan öğretmenlere göre internette öğretim aracı olarak daha fazla yararlandıklarını göstermektedir. Ortaya çıkan bu durumu Hung ve Hsu’nun (2007) yaptıkları araştırmada olduğu gibi orta yaş ve ilerli yaşta öğretmenlerin mesleğe yeni başlayan ve genç öğretmenlere göre bilişim teknolojilerini eğitime entegre etme konusunda daha fazla eğilime sahip oldukları sonucu desteklemektedir. Orhan (2010) yaş, mesleki deneyim, kaynaştırma uygulamalarına ilişkin deneyim, kaynaştırma uygulamalarına ilişkin ders alma durumu, mezun olunan okul/bölüm ve özel gereksinimli öğrencilerin engel türünün öğretmenlerin görüşlerini olumlu yönde değiştirdiğini belirtmektedir. Bu nedenle araştırma sonuçlarına göre mesleki kıdeme bağlı olarak kaynaştırma uygulamalarına yönelik farkındalığın ardından da kaynaştırma etkinliklerine ihtiyacın artabileceği düşünülebilir. Ancak Diken ve Sucuoğlu (1999) bulgusu ise öğretmenin zihinsel yetersizlikten etkilenen öğrenci ile daha önceden sahip olduğu deneyim ve kaynaştırma eğitimi ile ilgili aldığı eğitimin zihin engelli öğrencilere yönelik tutumları üzerinde ana etkilerinin ve etkileşim etkisinin olmadığını göstermektedir.

Eğitim fakültesi mezunu olmayan öğretmenlerin tamamının sunulan etkinliklere erişim gerçekleştirdiği görülmüştür. Bu nedenle eğitim fakültesi mezunu olmayan öğretmenlerin kaynaştırma programı ile ilgili etkinliklere ihtiyaç duyduğu düşünülmektedir. Ancak diğer fakülte mezunu öğretmen grubunda incelenen toplam etkinlik oranının daha düşük olduğu görülmektedir. Literatürde ise sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma programına yönelik tutumlarını ve internet kullanım amaçlarını etkileyen faktörlere yönelik farklı sonuçlar içeren çeşitli çalışmalar yer almaktadır (Ertürk, 2007; Özbaba, 2000; Ünal, 2010).

0-5 yıl kıdemli öğretmenlerin günde en az bir defa internet kullandığı görülmektedir. Bu sonucu Sabancı’nın (2006) ve Ertürk’ün (2007) araştırmaları desteklemektedir. Mesleki kıdemi 21 yıl ve üzerinde olan öğretmenlerin internet kullandıkları sonucu ile Akkoyunlu’nun (2002) araştırması karşılaştırıldığında aradan geçen zaman içerisinde sınıf öğretmenlerinin internet kullanım durumlarının olumlu değişikliklere uğradığı sonucuna varılabilir.

Etkinliklere erişim gerçekleştirme ve incelenen toplam etkinlik oranının günde bir kez internet kullanan öğretmenlerde düşük olduğu görülmüştür. Bu sonuç Hew ve Brush'un (2007) özel hayatında sıklıkla bilgisayar kullanan öğretmenlerin okulda bilgisayarı bir eğitim aracı olarak kullanmadığı sonucu ile paralellik göstermektedir. Literatürde öğretmenlerin öğretimde teknoloji kullanımı konusunda desteklenmesine yönelik birçok araştırma bulunmaktadır. Adıgüzel (2010) öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecinde öğretim teknolojilerinin kullanımına yönelik olumlu tutuma sahip olmalarının çok önemli olduğunu belirtmektedir. Taşçı, Yaman ve Soran (2010) öğretmenlerin teknoloji kullanımı açısından desteklenmesi gerektiğini belirtmiştir. Karal ve Şimşek (2006) araştırma bulguları sonucunda hemen hemen tüm öğretmenlerin interneti az da olsa kullandıklarını ancak öğretmenlerin internet kullanma yeterliliklerini eğitimde kullanma konusuna yeterince yansıtmadıklarını söylemektedir.

Öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarına yönelik farkındalıklarına bağlı olarak sunulan etkinlikleri kullanım durumlarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlara bağlı olarak kaynaştırma uygulamalarına yönelik farkındalığına sahip ve internet kullanma sıklığı daha fazla olan öğretmenlerde sunulan etkinlikleri inceleme oranlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin kaynaştırma eğitiminde kullanabilecekleri yeterli kaynaklarının olmadığı ve kaynaştırma eğitimi hakkında bilgilendirme gereksinimlerinin olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç Westling, Herzog, Cooper-Duffy, Prohn ve Ray (2006) öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ile ilgili bilgilendirme ve destek gereksinimlerine ihtiyaç duydukları sonucu ile paralellik göstermektedir.

Öğretmenlerin etkinlikleri kullanmama nedenleri daha çok bilgisayar ve internet kullanımında yaşanan sorunlar olup bunu öğretmenlerin web sitesini ve etkinlikleri kullanmak için zamanlarının olmayışı takip etmektedir. Bu sonucu Westling ve diğerlerinin (2006) araştırma bulguları desteklemektedir.

Bazı öğretmenlerin etkinliklere web üzerinden erişim konusunda sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Literatür bu bulguyu destekler niteliktedir. Literatürde yer alan öğretmenlerin internet ortamından elde ettiği verileri eğitimde kullanmalarına yönelik yapılan araştırmalar incelendiğinde; Karal ve Şimşek'in (2006) araştırması öğretmenlerin sadece %35'i internet ortamından elde ettiği veri ve bilgileri kullanarak ders materyali hazırlayabildiğini belirttiklerini göstermiş ve örnekleme oluşturan öğretmenlerin bir kısmıyla yapılan mülakatlardan elde edilen veriler öğretmenlerin sınıf ortamında kullanmak üzere daha çok düzenleme ihtiyacı gerektirmeyen materyalleri tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin internet ortamında istedikleri bilgiyi bulabilme oranının %40 olduğu görülmüştür. Karaman ve Açıkıldız'ın (2006) araştırmaları ise öğretmen adaylarının materyali bulma, indirme ve üzerinde değişiklikler yapma konusunda ciddi sıkıntılar yaşadıklarını göstermiştir. Ayrıca etkinlikleri web sitesini kullanan arkadaşlarıyla beraber inceleyen öğretmenlerin bulunması durumunun öğretmenlerin bilgisayar ve internet kullanımında yaşanan sorunlardan kaynaklanmış olduğu düşünüleceği gibi, öğretmenlerin birbirlerini teşvik etmiş olmalarından da kaynaklanmış olabileceği söylenebilir. Kocasaraç (2003) öğretmenlerin ders dışındaki zamanlarda da birbirlerinden yararlanarak daha verimli olmalarının sağlanmasını ve okul yönetimince de öğretmenlerin birbirlerinden destek almalarının, birlikte çalışmalarının teşvik edilmesini önermektedir.

Öğretmenlerin web sitesindeki etkinliklere ve bilgilendirme desteğine ilişkin olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu sonucu Karaman ve Açıkyıldız'ın (2006) ve Hung ve Hsu'nun (2007) araştırmaları desteklemektedir.

Görüşme yapılan öğretmenlerin 14'ünün web üzerinden erişilebilir etkinlikleri ve bilgilendirme desteğine ilişkin olumlu görüş bildirmesi rağmen 9'unun sunulan etkinlikleri kullandıkları görülmüştür. Benzer durumu Akkoyunlu (2002) çalışmasında, öğretmenlerin kendilerinden beklenen yanıtı verme eğilimi içerisinde olmaları, düşüncelerinin olumlu olmasına rağmen uygulamaya aktarmada zorlanmaları veya internet kullanmayı bilmemeleri, internet kullanmaya gereksinim duymamaları olarak ele almıştır.

Bazı öğretmenlerinin web üzerinden erişilebilir etkinlik desteğine göre basılı materyal desteğine yönelik daha fazla olumlu tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Benzer şekilde Westling ve diğerlerinin (2006) araştırmasında basılı materyal ve bilgi desteğini kullanan öğretmen oranının internet ve bilgisayar desteğini kullanan öğretmen oranına göre daha fazla olduğu görülmüştür.

Öneriler

Bilgisayar ve internet kullanımı konusunda sorunlar yaşayan kaynaştırma sınıfı öğretmenleri için bilgisayar ve interneti etkin ve verimli kullanmalarına yönelik eğitimler verilmelidir. Bilgisayar ve internet kullanımını eğitim öğretim ortamına entegrasyonu noktasında sıkıntıları bulunan kaynaştırma sınıfı öğretmenleri için bilgisayar ve interneti eğitim ortamlarına materyal kaynağı olarak aktarmada yaşadıkları sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik de eğitimler verilmelidir.

Mesleğe yeni başlayan ve kaynaştırma eğitimi konusunda yeterli bilgi sahibi olmayan kaynaştırma sınıfı öğretmenleri için kaynaştırma programlarına yönelik farkındalıklarının artırılması konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Kaynaştırma eğitimi ile ilgili destek amaçlı öğretmenlerin birbirlerinden yararlanmaları, beraber çalışmaları teşvik edilmelidir. Bu desteğin aynı zamanda internet ortamından da sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Öğretmenler için kaynaştırma eğitime yönelik sunulan etkinlik ve bilgilendirme desteğinin hem web üzerinden erişilebilir hem de basılı materyal şeklinde verilmesi sağlanmalıdır. Sınıf öğretmenleri için kaynaştırma öğrencilerine yönelik araştırmadaki etkinliklerin içerik ve konularının genişletildiği, farklı öğrenme stillerine göre geliştirildiği ve kaynak olarak sunulduğu benzer çalışmalar yapılmalıdır. MEB tarafından sınıf öğretmenleri için kaynaştırma öğrencilerine yönelik etkinlik içeren daha kapsamlı çalışmalar yapılmalıdır.

Kaynakça

Açıkyıldız, M. & Karaman, S. (2006). Kimya öğretmen adaylarının internet kaynaklarını kullanımı ile ilgili tutumları ve karşılaştıkları zorluklar. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 7(2), 207-215

Adıgüzel, A. (2010). İlköğretim okullarında öğretim teknolojilerinin durumu ve sınıf öğretmenlerinin bu teknolojileri kullanma düzeyleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 1-17

Akkoyunlu, B. (2002). *Öğretmenlerin internet kullanımı ve bu konudaki öğretmen görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1-8. Şubat 16, 2011 tarihinde <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/200222BUKET%20AKKOYUNLU.pdf> adresinden alındı.

Battal, İ. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin ve branş öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin yeterliliklerinin değerlendirilmesi (uşak ili örneği)*. Yüksek lisans tezi, AfyonKarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Diken, İ. H. (2008). *Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim*. Ankara: PEGEM Yayınları.

Diken, İ. H., & Sucuoğlu, B. (1999). Sınıfında zihin engelli çocuk bulunan ve bulunmayan sınıf öğretmenlerinin zihin engelli çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Özel Eğitim Dergisi*, 2 (3), 25-3, Nisan 18, 2011 tarihinde <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/39/46/395.pdf> adresinden alındı.

Ertürk, R. (2007). *Öğretmenlerin internet kullanma becerileri ve internet'e yönelik tutumları*. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Güzel-Özmen, R. (2009). Hayat bilgisi, sosyal bilgiler, fen bilgisi öğretiminde öğrenme güçlüğü olan ve zihinsel yetersizlikten etkilenmiş öğrenciler için şematik düzenleyiciler oluşturulması ve sunumu. *Eğitim Bilimleri* (181), 289-301.

Hew, K. F., & Brush, T. (2007). Integrating technology into k-12 teaching and learning. *Education Technology Research and Development*, 55, 223–252.

Hung, Y.-W., & Hsu, Y.-S. (2007). Examining teacher's cbt use in the classroom: a study in secondary schools in taiwan. *Educational Technology and Society*, 223-246.

Kargın, T., Acarlar, F., & Sucuoğlu, B. (2005). Öğretmen, yönetici ve anne-babaların kaynaştırma uygulamalarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Özel Eğitim Dergisi*, 3(2), 27-39

Karal, H., & Şimşek, A. (2006). Türkiye'de internet konferansı, Şubat 18, 2011 tarihinde <http://inet-tr.org.tr/inetconf11/bildiri/57.doc> adresinden alındı.

Kırcaali-İftar, G. (1992). Özel eğitimde kaynaştırma. *Eğitim ve Bilim*, 16, 45-50.

Kocasaraç, H., (2003). Bilgisayarların öğretim alanında kullanımına ilişkin öğretmen yeterlilikleri, *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 2(1), 20

Lewis, R. B. and Doorlag, D. H. (2006). *Teaching special students in general education classrooms*. Upper Saddle River, NJ: Pearson-Merill Prentice Hall

Milli Eğitim Bakanlığı. (1997). *573 Sayılı özel eğitim hakkında kanun hükmünde kararname*. 6 Şubat 2011 tarihinde <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/104.html> adresinden alındı.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2011). *İstatistikler*. Özel eğitim rehberlik ve danışma hizmetleri genel müdürlüğü, 26 Mart 2011 tarihinde <http://orgm.meb.gov.tr> adresinden alındı

Milli Eğitim Bakanlığı (2009). Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı. 5 Şubat, 2011 tarihinde

http://hedb.meb.gov.tr/net/index.php?option=com_content&view=article&id=58:projeler&catid=42:genel-bilgiler&Itemid=27 adresinden alındı.

Orhan, M. (2010). *Okul öncesi kaynaştırma öğrencileri ile normal gelişim gösteren öğrencilerin sosyal beceri ve problem davranışlarının düzeyi ile öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Önder, M. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin zihin engelli kaynaştırma öğrencileri için sınıf içinde yaptıkları öğretimsel uyarlamaların belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Eğitim Anabilim Dalı, Bolu.

Özbaba, N (2000). *Okul öncesi eğitimcilerin ve ailelerin özel eğitime muhtaç çocuklar ile normal çocukların entegrasyonuna (kaynaştırılmasına) karşı tutumları*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Sabancı, B. (2005). *İlköğretimde çalışan branş öğretmenlerinin internet kullanma durumları*. Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Eskişehir.

Sanır, H. (2009). *Kaynaştırma eğitimine devam eden öğrencilerin akademik öğrenme ile ilgili karşılaştıkları sorunların öğretmen ve aile görüşleri açısından değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya

Seferoğlu, S. S. (2009). İlköğretim Okullarında Teknoloji Kullanımı ve Yöneticilerin Bakış Açıları. *Akademik Bilişim*, 2, 11-13

Sucuoğlu, B., & Kargın, T. (2006). *İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları*. İstanbul: MORPA Kültür Yayınları.

Taşçı, G., Yaman, M., & Soran, H. (2010). Biyoloji öğretmenlerinin öğretimde yeni teknolojileri kullanma durumlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 267-278.

Tavşancıl E, & Keser H. (2002). İnternet kullanımına yönelik likert tutum ölçeğinin geliştirilmesi, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 1(1), 79-100.

Ünal, F. (2010). *Kaynaştırma uygulamasının yapıldığı sınıflardaki, öğretmen, normal gelişim gösteren öğrenci ve engelli öğrenci velilerinin kaynaştırmaya yönelik tutumları*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Varış, Z. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin bilgi teknolojileri okuryazarlık düzeyleri ve bunları kullanma durumlarının belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Vural, M. (2008). *Kaynaştırma sınıfı öğretmenlerinin öğretimin uyarlanmasına ilişkin yaptıkları çalışmaların belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Eğitim Anabilim Dalı, Bolu.

Westling, D. L., Herzog, M. J., Cooper-Duffy, K., Prohn, K., & Ray, M. (2006). The teacher support program: a proposed resource for the special education profession and an initial validation. *Remedial and Special Education*, 27(3), 136–147.

Yönter, S. (2009). *İlköğretim kaynaştırma sınıfı öğretmenlerinin zihinsel yetersizliği olan öğrencilere yönelik matematik öğretimi uyarlamalarına ilişkin görüşleri*. Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.